

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ชีระพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๗/๒๕๕๕

วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๕

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้วินิจฉัยว่า นายสมพงษ์ เกษตรภิบาล เลขานุการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ และจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ผู้ร้อง ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า

ข้อ ๑ ด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทุกครั้งที่ได้รับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

- (๑) นายกรัฐมนตรี
- (๒) รัฐมนตรี
- (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๔) สมาชิกวุฒิสภา
- (๕) ข้าราชการการเมืองอื่น
- (๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

และมาตรา ๒๕๒ บัญญัติว่า “บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

- (๑) ในกรณีที่เป็นกรณเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้ารับตำแหน่ง
- (๒) ในกรณีที่เป็นกรณพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง
- (๓) ในกรณีที่ถูกปลดตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตายภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย”

ข้อ ๒ นายสมพงษ์ เกษตรภิบาล เป็นข้าราชการการเมืองตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายปิยะฉัตร วัชรภรณ์) ในรัฐบาลพลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๔๒/๒๕๕๐ เรื่อง แต่งตั้งข้าราชการการเมือง ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๐ นายสมพงษ์ เกษตรภิบาล จึงเป็นข้าราชการการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๕) ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติภายในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๒๕๒

ข้อ ๓ นายสมพงษ์ เกษตรภิบาล ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามรัฐธรรมนูญ รวม ๒ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่ง ยื่นบัญชีเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

ครั้งที่ ๒ กรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลา ๑ ปี ยื่นบัญชีเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

ข้อ ๔ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้ตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของนายสมพงษ์ เกษตรภิบาล กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งรวมทั้งกรณีพ้นจากตำแหน่งแล้ว ๑ ปี พบว่าการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวของนายสมพงษ์ เกษตรภิบาล ยังดำเนินการไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติมาตรา ๒๕๑ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ ดังนี้

๔.๑ ไม่ยื่นบัญชีพร้อมเอกสารประกอบ ซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน กล่าวคือ นายสมพงษ์ เกษตรภิบาล แสดงในบัญชีกรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง (บัญชีเดียวกัน) ว่ามีบ้านอาศัย ราคา ๑๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท และแสดงในบัญชีกรณีพ้นจากตำแหน่งแล้ว ๑ ปี ว่ามีบ้านอาศัย ราคา ๑๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท แต่นายสมพงษ์ เกษตรภิบาล ไม่แนบสำเนาทะเบียนบ้าน ซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของบ้านอาศัยดังกล่าว

๔.๒ ไม่ยื่นบัญชีพร้อมสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทั้งของตนเอง และคู่สมรสในรอบปีภาษีที่ผ่านมา คือบัญชีกรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง ไม่แนบสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทั้งของตนเองและคู่สมรส ประจำปีภาษี ๒๕๓๕ บัญชีกรณีพ้นจากตำแหน่งแล้ว ๑ ปี ไม่แนบสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทั้งของตนเองและคู่สมรส ประจำปีภาษี ๒๕๔๐

๔.๓ ไม่ลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับในสำเนาหลักฐานที่ยื่นประกอบบัญชีจำนวน ๖ หน้า

รวมทั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติยังตรวจพบว่ารายการทรัพย์สินและหนี้สินที่นายสมพงษ์ เกษตรภิบาล ได้แสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไม่ตรงกับความเป็นจริง ดังนี้

บัญชีกรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งเป็นบัญชีเดียวกัน

	ผู้ยื่นแสดง	ผลการตรวจสอบ
เงินฝากธนาคาร	๑ บัญชี ๒๕,๐๐๐ บาท	๑๑ บัญชี ๑๖๔,๕๒๑.๒๐ บาท
ที่ดิน	๘ แปลง	๒๑ แปลง
ยานพาหนะ	๕ คัน	๓๐ คัน
หนี้สิน	๑๐๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท	๑๖๓,๒๔๓,๖๑๖.๖๑ บาท
บัญชีกรณีพ้นจากตำแหน่งแล้ว ๑ ปี	ผู้ยื่นแสดง	ผลการตรวจสอบ
เงินฝากธนาคาร	๑ บัญชี ๕๔,๗๕๐.๒๐ บาท	๑๑ บัญชี ๑๓๐,๘๗๔.๐๒ บาท
ที่ดิน	๘ แปลง	๑๒ แปลง
สิ่งปลูกสร้างอื่น	-	๒ หน่วย
ยานพาหนะ	๕ คัน	๓๐ คัน
หนี้สิน	๑๔๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท	๑๐,๓๔๓,๐๐๘.๓๖ บาท

ทั้งนี้ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้แจ้งให้นายสมพงษ์ เกษตรภิบาล ทราบและให้โอกาสชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว รวม ๔ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ ตามหนังสือ ลับ ที่ ปช. ๐๐๐๖/๖๒๑ ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

ครั้งที่ ๒ ตามหนังสือ ลับ ที่ ปช. ๐๐๐๖/๕๑ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

ครั้งที่ ๓ ตามหนังสือ ลับ ที่ ปช. ๐๐๐๖/๑๐๐๑ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕

ครั้งที่ ๔ ตามหนังสือ ลับ ที่ ปช. ๐๐๐๖/๑๕๐๖ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๕

แต่นายสมพงษ์ เกษตรภิบาล ไม่ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงให้ทราบแต่ประการใด

ข้อ ๕ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้พิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๕ แล้วเห็นว่านายสมพงษ์ เกษตรภิบาล เลขานุการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายปิยะฉัตร วัชรภรณ์) เป็นข้าราชการการเมือง มีสถานะเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ แต่นายสมพงษ์ เกษตรภิบาล ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบไม่เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดและมีได้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินหลายรายการ แม้ว่าจะได้มีหนังสือแจ้งให้นายสมพงษ์ เกษตรภิบาล ทราบและชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว รวม ๔ ครั้ง แต่นายสมพงษ์ เกษตรภิบาล ก็มีได้ชี้แจงข้อเท็จจริงให้ทราบแต่ประการใด ที่ประชุมจึงมีมติเป็นเอกฉันท์ ด้วยคะแนนเสียง ๕ เสียง ว่านายสมพงษ์ เกษตรภิบาล จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า นายสมพงษ์ เกษตรภิบาล จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ศาลรัฐธรรมนูญได้แจ้งให้นายสมพงษ์ เกษตรภิบาล ผู้ถูกร้อง ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายใน ๑๕ วัน ก่อนครบกำหนดนายสมพงษ์ เกษตรภิบาล ขอย้ายเวลายื่นคำชี้แจงออกไปอีก ๑๕ วัน แต่เมื่อครบกำหนดวันเวลาที่ขอย้ายแล้ว นายสมพงษ์ เกษตรภิบาล ก็มีได้ชี้แจงแต่อย่างใด

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า นายสมพงษ์ เกษตรภิบาล ผู้ถูกร้อง ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี จึงเป็นข้าราชการการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๕) ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภายในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๒๕๒

นายสมพงษ์ เกษตรภิบาล ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๗ รวม ๒ ครั้ง

ครั้งที่ ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่ง (ยื่นบัญชีเดียวกัน)

ครั้งที่ ๒ กรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลา ๑ ปี

ปรากฏว่าการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวของนายสมพงษ์ เกษตรภิบาล ไม่เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๒๕๑ วรรคสอง คือ

ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๗ แต่ไม่ยื่นเอกสารประกอบ และไม่ยื่นสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทั้งของตนเองและคู่สมรสในรอบปีภาษีที่ผ่านมา ไม่ลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับในสำเนาหลักฐานที่ยื่นประกอบบัญชี จำนวน ๖ หน้า

และรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่นายสมพงษ์ เกษตรภิบาล ที่ได้แสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๗ ไม่ตรงกับความเป็นจริง กล่าวคือ

ในกรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งนายสมพงษ์ เกษตรภิบาล ทำมาเป็นบัญชีเดียว อ้างว่า

มีบัญชีเงินฝากเพียง ๑ บัญชี มีที่ดิน ๘ แปลง และมียานพาหนะ ๕ คัน

ซึ่งความจริงนายสมพงษ์ เกษตรภิบาล มีบัญชีเงินฝาก ๑๑ บัญชี มีที่ดิน ๒๑ แปลง และมียานพาหนะ ๓๐ คัน

ในกรณีพ้นจากตำแหน่งแล้ว ๑ ปี นายสมพงษ์ เกษตรภิบาล อ้างว่ามีบัญชีเงินฝาก ๑ บัญชี มีที่ดิน ๘ แปลง ไม่มีสิ่งปลูกสร้างและมียานพาหนะเพียง ๕ คัน

ความจริงนายสมพงษ์ เกษตรภิบาล มีบัญชีเงินฝาก ๑๑ บัญชี มีที่ดิน ๑๒ แปลง มีสิ่งปลูกสร้าง ๒ หน่วย และมียานพาหนะ ๓๐ คัน

ส่วนหนี้สินทั้ง ๒ บัญชี อ้างไม่ตรงกับความจริงทั้งสองบัญชี

เมื่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้แจ้งให้นายสมพงษ์ เกษตรภิบาล ทราบและให้ชี้แจงรวม ๔ ครั้ง แต่นายสมพงษ์ เกษตรภิบาล ไม่ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงแต่ประการใด

ศาลรัฐธรรมนูญได้แจ้งให้นายสมพงษ์ เกษตรภิบาล ผู้ถูกร้อง ทำคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า เหตุใดทรัพย์สินตามบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๗ จึงไม่ตรงกับความเป็นจริง ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ภายใน ๑๕ วัน นายสมพงษ์ เกษตรภิบาล ได้ขอขยายเวลาการยื่นคำชี้แจงออกไปอีก ๑๕ วัน แต่เมื่อครบกำหนดนายสมพงษ์ เกษตรภิบาล ก็ไม่ได้ชี้แจงถึงเหตุผลที่ทรัพย์สินตามบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินไม่ตรงตามความเป็นจริง แสดงให้เห็นว่านายสมพงษ์ เกษตรภิบาล มีเจตนา

ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินให้ไม่ตรงกับความเป็นจริง จึงเป็นการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบทั้งกรณีเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งแล้ว ๑ ปี

เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๑ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบแล้วเช่นนี้ จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยว่า การที่ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งมาในฉบับเดียวกัน และเลยกำหนดเวลา ๓๐ วัน นับแต่วันเข้ารับตำแหน่งแล้วเช่นนี้ จะเป็นจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่งด้วยหรือไม่อีก

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่านายสมพงศ์ เกษตรภิบาล ผู้ถูกร้อง จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ